

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL PAREIŠKĖJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIŲ GRUPĖS PRAŠYMO IŠTIRTI LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2018 M. GEGUŽĖS 31 D. NUTARIMO NR. XIII-1227 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2018 M. KOVO 20 D. NUTARIMO NR. XIII-1036 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIOSIOS TYRIMO KOMISIJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIŲ GRUPĖS TEIKIMO PRADĖTI APKALTOS PROCESĄ LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIUI ARTŪRUI SKARDŽIUI PAGRĪSTUMUI IŠTIRTI IR IŠVADAI DĖL PAGRINDO PRADĖTI APKALTOS PROCESĄ PARENGTI SUDARYMO“ PAKEITIMO“ ATITIKTŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO STATUTUI DALIES PRIĖMIMO IR JO DALIES GRAŽINIMO

2018 m. rugpjūčio 30 d. Nr. KT16-S6/2018

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė pareiškėjos Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės prašymą Nr. 1B-16/2018.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Konstituciniame Teisme gautas pareiškėjos Seimo narių grupės prašymas iširti, ar „Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimas Nr. XIII-1227 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. kovo 20 d. nutarimo Nr. XIII-1036 „Dėl specialiosios tyrimo komisijos Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikimo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Artūriui Skardžiui pagrįstumui iširti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ pakeitimo“

neprieštarauja Konstitucijos 59 straipsnio ketvirtajai daliai ir Seimo statuto 71 ir 232 straipsniams“.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

2. Pareiškėja Seimo narių grupė prašo ištirti Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimo Nr. XIII-1227 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. kovo 20 d. nutarimo Nr. XIII-1036 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiosios tyrimo komisijos Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikimo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Artūriui Skardžiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ pakeitimo“ (toliau – ir Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimas) atitiktį Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir Lietuvos Respublikos Seimo statutui.

2.1. Seimas 2018 m. kovo 20 d., vadovaudamasis Seimo statuto 231 ir 232 straipsniais, priėmė nutarimą Nr. XIII-1036 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo specialiosios tyrimo komisijos Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikimo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Artūriui Skardžiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ (toliau – Seimo 2018 m. kovo 20 d. nutarimas).

Šiuo nutarimu Seimas nutarė *inter alia* sudaryti Specialiąją tyrimo komisiją Seimo narių grupės teikimo pradėti apkaltos procesą Seimo nariui A. Skardžiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti (toliau – Komisija) iš 12 Seimo narių (1 straipsnis) ir patvirtinti konkrečios sudėties Komisiją, kurios nariu, be kitų Seimo narių, buvo paskirtas Seimo narys Andrius Kubilius (2 straipsnis).

2.2. Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimu, kurio atitiktį Konstitucijai ir Seimo statutui ginčija pareiškėja, buvo pakeistas Seimo 2018 m. kovo 20 d. nutarimo 2 straipsnis.

2.2.1. Ginčijamame Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarime nustatyta:

„Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a:

1 straipsnis.

Pakeisti 2 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2 straipsnis.

Patvirtinti šios sudėties Komisiją:

- 1) Rimas Andrikis;
- 2) Arvydas Anušauskas;
- 3) Eugenijus Gentvilas;
- 4) Jonas Jarutis;
- 5) Aušrinė Norkienė;
- 6) Česlav Olševski;
- 7) Mindaugas Puidokas;

- 8) Viktoras Rinkevičius;
- 9) Rimantė Šalaševičiūtė;
- 10) Stasys Šedbaras;
- 11) Agnė Širinskienė;
- 12) *narys nepaskirtas.*“

2.2.2. Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimu, pakeitus Seimo 2018 m. kovo 20 d. nutarimo 2 straipsnį, iš Komisijos buvo pašalintas vienas jos narys – Seimo narys A. Kubilius, priklausantis Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijai. Vietoj pašalintojo Seimo nario kitas Seimo narys paskirtas nebuvo. Likusi Komisijos sudėtis išliko nepakitusi.

3. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio 1 dalies 8 punktą prašyme ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, kuriuo kreipiamasi į Konstitucinį Teismą, turi būti nurodyta pareiškėjo pozicija dėl teisės akto atitikties Konstitucijai ir tos pozicijos juridinis pagrindimas su nuorodomis į įstatymus.

Kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, pareiškėjo pozicija dėl teisės akto (jo dalies) atitikties Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį turi būti nurodyta aiškiai, nedviprasmiškai, prašyme turi būti išdėstyti argumentai ir motyvai, pagrindžiantys pareiškėjo abejonę dėl teisės akto (jo dalies) atitikties Konstitucijai. Vadinasi, prašyme ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį turi būti aiškiai nurodytos konkrečios Konstitucijos nuostatos – normos ir (arba) principai, kuriems, pareiškėjo nuomone, prieštarauja konkrečiai nurodyti ginčijamo teisės akto straipsniai ar punktai. Prašyme ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį taip pat turi būti aiškiai nurodyti teisiniai motyvai, pagrindžiantys pareiškėjo abejonę dėl kiekvieno konkrečiai nurodyto ginčijamo teisės akto (jo dalies) straipsnio (jo dalies) ar punkto, kurio atitiktimi konkrečiai nurodytoms Konstitucijos nuostatoms pareiškėjas abejoja. Priešingu atveju prašymas ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį laikytinas neatitinkančiu Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio reikalavimų.

Prašyme ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį nenurodžius *inter alia* teisinių motyvų, pagrindžiančių pareiškėjo abejonę dėl kiekvieno konkrečiai nurodyto ginčijamo teisės akto (jo dalies) straipsnio (jo dalies) ar punkto, kurio atitiktimi konkrečiai nurodytoms Konstitucijos nuostatoms pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį pareiškėjas abejoja, ir tokį prašymą priėmus nagrinėti Konstituciniame Teisme bei pagal jį pradėjus bylą, būtų suvaržytos ir suinteresuoto asmens – valstybės institucijos, išleidusios ginčijamą teisės aktą, teisės, nes suinteresuotam asmeniui taptų sunkiau teikti paaiškinimus dėl pareiškėjo argumentų ir rengtis teisminiam nagrinėjimui (*inter alia* 2004 m. balandžio 16 d., 2012 m. balandžio 25 d., 2017 m. rugsėjo 27 d. sprendimai).

4. Pareiškėja Seimo narių grupė, be kita ko, prašo ištirti Seimo 2018 m. gegužės 31 d.

nutarimo **atitiktį Konstitucijos 59 straipsnio 4 daliai**, pagal kurią pareigas eidami Seimo nariai vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, valstybės interesais, savo sąžine ir negali būti varžomi jokių mandatų.

4.1. Pareiškėja savo abejonės grindžia tuo, kad nors Komisijos pirmininkė, teikdama ginčijamo Seimo nutarimo projektą, nurodė galimą Komisijos nario A. Kubiliaus ir kito Seimo nario, dėl kurio sudaryta Komisija, konkuruojančių interesų egzistavimą, tačiau, pareiškėjos teigimu, ginčijamo Seimo nutarimo priėmimo metu Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ar Seimo Etikos ir procedūrų komisija nebuvo nustačiusi jokių šiuo Seimo nutarimu iš Komisijos pašalinto Seimo nario padarytų Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (toliau – Įstatymas) pažeidimų. Todėl, pareiškėjos vertinimu, pašalinant Seimo narį A. Kubilių iš Komisijos buvo viršyti Seimui suteikti įgaliojimai, pažeistas visų Seimo narių lygybės principas.

4.2. Pažymėtina, kad pareiškėja nedetalizuoja Seimo įgaliojimų sprendžiant Seimo nario pašalinimo iš Komisijos klausimą išsiaiškinti, ar šis Seimo narys nepadarė Įstatymo pažeidimų, o tik apsiriboja tuo, kad nurodytos komisijos tokių pažeidimų nebuvo nustačiusios, todėl, jos manymu, Seimas negalėjo pašalinti Seimo nario iš Komisijos. Iš pareiškėjos prašymo neaišku, ar Vyriausioji tarnybinės etikos komisija arba Seimo Etikos ir procedūrų komisija apskritai svarstė iš Komisijos pašalinto Seimo nario galimai padarytus Įstatymo pažeidimus. Pareiškėja taip pat nepateikia argumentų, kodėl, jos nuomone, pagrindas pašalinti Seimo narį iš Komisijos galėjo būti tik atitinkamų komisijų nustatyti Įstatymo pažeidimai, kodėl Seimas, turėdamas įgaliojimus sudaryti Seimo komisijas ir nustatyti jų sudėtį, negalėjo vertinti jam apie Komisijos narį pateiktos informacijos, *inter alia* būtinybės ištirti jos pagrįstumą aspektu. Pareiškėja, siekdama pagrįsti savo abejonės dėl ginčijamo Seimo nutarimo atitikties Konstitucijai, nurodo Seimo statuto 78 straipsnį, minėto Įstatymo 2 straipsnio 1 dalį, 4, 5, 6 straipsnius, tačiau juose nėra jokių eksplisitinių nuostatų, įpareigojančių Seimą, svarstant Komisijos sudėties keitimo klausimą, gauti Seimo Etikos ir procedūrų komisijos ar Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos išvadas.

4.3. Pabrėžtina, kad pareiškėja savo abejonės dėl ginčijamo Seimo nutarimo atitikties Konstitucijai grindžia išimtinai įstatymų nuostatomis, tačiau nepateikia konstitucinių argumentų, kaip ginčijamu Seimo nutarimu yra pažeidžiama Konstitucijos 59 straipsnio 4 dalis, kurioje įtvirtintas *inter alia* Seimo nario laisvas mandatas.

Šiame kontekste pažymėtina, kad, kaip yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, pagal Konstituciją Seimas, turėdamas diskreciją nustatyti savo struktūrą, turi ir diskreciją sudaryti savo struktūrinius padalinius, jis taip pat turi diskreciją *inter alia* nustatyti savo struktūrinių padalinių kompetenciją, sudėtį (2004 m. gegužės 13 d., 2006 m. balandžio 4 d. nutarimai). Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad pareiškėja prašyme nesusieja Seimo nario laisvo mandato ir Seimo narių lygybės principų su Seimo diskrecija nustatyti savo laikinų struktūrinių padalinių (*inter alia* specialiųjų tyrimo komisijų) sudėtį, neatskleidžia, kokią įtaką šie principai turi Seimo įgaliojimams nustatyti

specialiųjų tyrimo komisijų sudėtį. Pareiškėja nepateikia teisinių argumentų, kodėl pagal Konstituciją Seimo nario laisvas mandatas ar Seimo narių lygybės principas turėtų būti aiškinamas kaip suteikiantis konkrečiam Seimo nariui teisę būti konkrečios specialiosios tyrimo komisijos nariu, taip pat kodėl, jos manymu, Seimo diskrecija nustatyti specialiosios tyrimo komisijos sudėtį yra nesuderinama su Seimo narių lygybės principu.

Taigi pareiškėja savo prašyme išdėstytos pozicijos nesusieja su oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatomis, suformuluotomis aiškinant Konstitucijos 76 straipsnį, *inter alia* nuostatomis dėl Seimo diskrecijos nustatyti savo struktūrinių padalinių sudėtį, taip pat suformuluotomis aiškinant Konstitucijos 59 straipsnio 4 dalį, *inter alia* nuostatomis dėl Seimo nario laisvo mandato ir Seimo narių lygybės principų.

Vadinasi pareiškėja nepateikia teisinių argumentų, kaip Seimas, ginčijamu Seimo nutarimu tvirtindamas jame nurodytos sudėties Komisiją, pažeidė Seimo nario laisvo mandato ir Seimo narių lygybės principus, taigi ir Konstitucijos 59 straipsnio 4 dalį.

4.4. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pareiškėjos prašyme nėra teisinių argumentų, kurie pagrįstų jos poziciją dėl ginčijamo Seimo nutarimo atitikties Konstitucijos 59 straipsnio 4 daliai.

5. Konstatuotina, kad pareiškėjos prašymas ištirti Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimo atitiktį Konstitucijos 59 straipsnio 4 daliai neatitinka Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio 1 dalies 8 punkto reikalavimų.

6. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 70 straipsnį prašymas, neatitinkantis Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio reikalavimų, yra gražintinas pareiškėjui. Prašymo gražinimas neatima teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą bendra tvarka, kai bus pašalinti trūkumai.

7. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas gražinti pareiškėjai Seimo narių grupei prašymą ištirti Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimo atitiktį Konstitucijos 59 straipsnio 4 daliai.

8. Pareiškėja Seimo narių grupė taip pat prašo ištirti Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimo **atitiktį Seimo statuto 71, 232 straipsniams.**

Šiame kontekste pažymėtina, kad pagal Konstitucijos 76 straipsnį Seimo statutas turi įstatymo galią.

8.1. Seimo statuto 232 straipsniu reguliuojama specialiosios tyrimo komisijos sudarymo tvarka.

Kaip matyti iš pareiškėjos prašymo visumos, jos abejonė ginčijamo teisinio reguliavimo atitiktimi Seimo statuto 232 straipsniui siejama būtent su šio straipsnio 3 dalimi, kurioje nustatyta, kad siūlant specialiosios tyrimų komisijos narius turi būti laikomasi Seimo statuto 71 straipsnyje nustatytos tvarkos.

Taigi, nors pareiškėja savo prašymo rezoliucinėje dalyje prašo ištirti Seimo 2018 m. gegužės

31 d. nutarimo atitiktį visam Seimo statuto 232 straipsniui, iš jos prašyme pateiktų argumentų matyti, kad ji abejoja tik ginčijamo teisinio reguliavimo atitiktimi Seimo statuto 232 straipsnio 3 daliai.

8.2. Seimo statuto 71 straipsnis skirtas Seimo komisijų sudarymui reguliuoti.

Pareiškėja, prašyme pagrįsdama savo poziciją dėl ginčijamo teisinio reguliavimo atitikties Seimo statuto 71 straipsniui, remiasi šio straipsnio 3 dalimi, kurioje įtvirtinta, kad sudarant komisiją, pirmiausia nustatomas komisijos narių skaičius, po to nustatomos Seimo frakcijų proporcinio atstovavimo normos, taip pat terminas kandidatams į komisijos narius pasiūlyti. Pareiškėja taip pat remiasi Seimo statuto 71 straipsnio 5 dalies nuostatomis, pagal kurias „Seimas balsuoja už visą taip suformuotą komisijos narių sąrašą. Jeigu jis nepatvirtinamas, procedūra kartojama“.

Vadinasi, nors pareiškėja savo prašymo rezoliucinėje dalyje prašo ištirti Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimo atitiktį visam Seimo statuto 71 straipsniui, iš jos prašyme pateiktų argumentų matyti, kad ji abejoja tik ginčijamo teisinio reguliavimo atitiktimi Seimo statuto 71 straipsnio 3 daliai ir 5 dalies nuostatomis „Seimas balsuoja už visą taip suformuotą komisijos narių sąrašą. Jeigu jis nepatvirtinamas, procedūra kartojama“.

8.3. Pareiškėja, prašyme pagrįsdama savo abejones dėl ginčijamo Seimo nutarimo atitikties minėtoms Seimo statuto nuostatomis, nurodo, kad Seimo 2018 m. kovo 20 d. nutarimu Komisija buvo sudaryta Seimo statuto nustatyta bendra tvarka pagal proporcingo frakcijų atstovavimo principą iš 12 narių. Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimu iš šios Komisijos buvo pašalintas vienas jos narys, tačiau juo nebuvo pakeistas Komisijos narių skaičius, todėl nebuvo pakeista ir frakcijų atstovavimo proporcija. Pareiškėjos teigimu, tai reiškia, kad Komisijos sudėtis po ginčijamo Seimo nutarimo priėmimo lieka neteisėta, kadangi buvo pažeista Seimo statute nustatyta Seimo komisijų sudarymo tvarka. Kaip matyti iš pareiškėjos prašymo visumos, jos vertinimu, ši tvarka turėjo būti taikoma ne tik pirmą kartą sudarant Komisiją, bet ir keičiant jos sudėtį. Pareiškėjos manymu, priėmus Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimą nesilaikant Seimo statute įtvirtintos Seimo komisijų sudarymo tvarkos, iš Komisijos be teisinio pagrindo buvo pašalintas vienas jos narys.

8.4. Taigi pareiškėjos prašymas ištirti ginčijamo Seimo nutarimo atitiktį Seimo statuto 71 straipsnio 3 daliai, 5 dalies nuostatomis ir 232 straipsnio 3 daliai yra pagrįstas teisiniais argumentais.

Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnyje numatytų pagrindų atsisakyti nagrinėti prašymą ir 70 straipsnyje numatyto pagrindo gražinti prašymą ištirti Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimo atitiktį Seimo statuto nuostatomis nėra.

9. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pareiškėjos Seimo narių grupės prašymas ištirti Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimo atitiktį Seimo statuto 71 straipsnio 3 daliai, 5 dalies nuostatomis „Seimas balsuoja už visą taip suformuotą komisijos narių sąrašą. Jeigu jis nepatvirtinamas, procedūra kartojama“ ir 232 straipsnio 3 daliai atitinka Konstitucinio Teismo

įstatyme nustatytus reikalavimus, todėl yra priimtinas nagrinėti Konstituciniame Teisme.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25 straipsnio 1, 2 dalimis, 28 straipsniu, 66 straipsnio 1 dalies 8 punktu, 70 straipsniu, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

1. Priimti pareiškėjos Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės prašymą Nr. 1B-16/2018 ištirti, ar Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimas Nr. XIII-1227 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. kovo 20 d. nutarimo Nr. XIII-1036 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiosios tyrimo komisijos Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikimo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Artūriui Skardžiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ pakeitimo“ neprieštaruoja Lietuvos Respublikos Seimo statuto 71 straipsnio 3 daliai, 5 dalies nuostatomis „Seimas balsuoja už visą taip suformuotą komisijos narių sąrašą. Jeigu jis nepatvirtinamas, procedūra kartojama“, 232 straipsnio 3 daliai.

2. Gražinti pareiškėjai Lietuvos Respublikos Seimo narių grupei prašymą Nr. 1B-16/2018 ištirti, ar Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gegužės 31 d. nutarimas Nr. XIII-1227 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. kovo 20 d. nutarimo Nr. XIII-1036 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiosios tyrimo komisijos Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės teikimo pradėti apkaltos procesą Lietuvos Respublikos Seimo nariui Artūriui Skardžiui pagrįstumui ištirti ir išvadai dėl pagrindo pradėti apkaltos procesą parengti sudarymo“ pakeitimo“ neprieštaruoja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 59 straipsnio 4 daliai.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Vytas Milius

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė

Dainius Žalimas